Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Culinca Eugenia
Dosar nr. 2a-1000/24 (2-23118939-02-2a-13032024)

D E C I Z I E

4 decembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Panov Ana
Judecătorii: Malîi Ala și Mămăligă Natalia
Grefier: Jumiga Tamara

examinând în şedinţă de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Ciachir Constantin în interesele lui Roșca Ghenadie împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 23 noiembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ciobanu Marcela împotriva lui Roșca Ghenadie privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor,

a c o n s t a t a t :

Circumstanțele cauzei:

La 16 august 2023, Ciobanu Marcela s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Roșca Ghenadie cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, a divorțat cu pârâtul Roşca Ghenadie la 26 martie 2013, eveniment înregistrat prin actul de divorţ *****.

Indică că, prin hotărârea Judecătoriei Botanica municipiul Chişinău din 26 iulie 2013, a fost desfăcută căsătoria şi s-a determinat domiciliul copilului minor *****, născută la *****, cu mama Roşca Marcela. De asemnea, s-a încasat din contul pârâtului Roşca Ghenadie în beneficiul Marcelei Roşca pensia pentru întreținerea copilului minor *****, în mărime de 1/6 din salariu şi/sau alte venituri lunare, începând cu 25 iunie 2013 până la atingerea majoratului de către copil.

Remarcă reclamanta că, pârâtul manifestă un total dezinteres faţă de creșterea şi educaţia copilului, iar având în vedere că, copiii au dreptul la un nivel de viaţă suficient, care necesită cheltuieli materiale, nu-i este în puteri de a satisface toate necesitățile vitale.

Susține că lunar suportă cheltuieli și este şi de datoria tatălui copilului de a contribui la aceasta, or, solicitările de ajutor adresate acestuia nu s-au soldat cu rezultate, de fiecare dată primind răspuns negativ sau lăsând-o fără un răspuns.

Subliniază că are un venit destul de modest, a fost nevoită să se adreseze instanţei pentru clarificarea acestei probleme, în circumstanțele în care părinţii trebuie să asigure copiilor nu doar cu minimul de existenţă, ci să le asigure toate condiţiile necesare pentru o dezvoltare şi creştere corectă şi deplină.

Consideră că prin prisma art.74 și 76 Codul familiei din contul pârâtului urmează a fi dispusă încasarea sumei de 5 000 lei lunar pentru întreținerea copilului *****, deoarece pe lângă cheltuieli de zi cu zi, copilul ***** frecventează lecţii de limba străină, care sunt plătite pe oră, sunt cheltuieli școlare, ca fondul scolii, fondul clasei, cheltuieli necesare pentru îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite şcolare și altele.

La fel, a menționat asupra faptului că pentru întreținerea copilului nu este suficient coşul minim de existenţă, or, procesul educațional impune cheltuieli mult mai mari, care urmează a fi suportate de părintele cu care locuiește copilul, iar încasarea unei sume de bani conform coșului minim ar genera atingerea drepturilor copilului minor la un trai decent.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 23 noiembrie 2023 a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Ciobanu Marcela. S-a modificat cuantumul pensiei de întreținere, în mărime de 1/6 din salariu și/sau alte venituri lunare, stabilite copilului minor *****, născută la *****, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 26 iulie 2013, și s-a încasat de la Ghenadie Roșca în beneficiul Marcelei Ciobanu pensia pentru întreținerea copilului minor *****, născută la *****, în mărime de 5 000 lei lunar, începând cu data pronunțării hotărârii 23 noiembrie 2023 și până la atingerea majoratului copilului. S-a încasat de la Ghenadie Roșca în beneficiul statului taxa de stat în mărime 150 lei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 13 decembrie 2023, prin intermediul poștei terestre, avocatul Ciachir Constantin în interesele lui Roșca Ghenadie a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 23 noiembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de încasare a pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născută la *****, în mărime de 2500 lei lunar până la atingerea majoratului copilului.

Argumentele părţilor:

În motivarea cererii de apel, avocatul Ciachir Constantin în interesele lui Roșca Ghenadie a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond.

Afirmă că instanţa de fond a ignorat prevederile alin. (2) art. 76 Codul Familiei și nu a ţinut cont de starea materială a pârâtului/apelant, de faptul că e muncitor necalificat, nu are loc de lucru stabil, locuieşte în locaţiune, plătind chirie.

La fel, relevă că instanţa de fond nu a ţinut cont de minimul de existență şi a determinat exagerat de neîntemeiat plata pentru întreţinerea copilului.

Consideră că instanţa de fond întemeiat a constatat că ambii părinţii sunt obligaţi să contribuie la întreţinerea copilului, iar punerea sarcinii de întreţinere a copilului pe seama doar a unui părinte prejudiciază disproporţionat părintele respectiv creând un dezechilibru între drepturile şi obligaţiile părţilor, însă eronat a concluzionat dispunerea încasării de la Roşca Ghenadie în beneficiul Marcelei Ciobanu a pensiei pentru întreţinerea copilului minor *****, în mărime de 5 000 lei, fără temei legal, expunând povara întreţinerii copilului majoritar supra pârâtului/apelant.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului, nu a fost depusă referință asupra cererii de apel.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 23 noiembrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 13 decembrie 2023, prin intermediul poștei terestre (f. d. 34-36), Colegiul judiciar constată că acesta a fost declarat în termen.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, intimata Ciobanu Marcela și reprezentantul acesteia, avocata Malanciuc Stela, au solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

Apelantul Roşca Ghenadie și intervenientul accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica mun. Chișinău nu s-au prezentat la ședința de judecată, procedura de citare a fost respectată.

Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa părților. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii contestate a primei instanțe, din motivele ce succed.

În acord cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În temeiul art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).

Instanța de apel reține că, la 16 august 2023, Ciobanu Marcela s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Roșca Ghenadie cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanţă a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse de Ciobanu Marcela și a dispus modificarea

cuantumului pensiei de întreținere, în mărime de 1/6 din salariu și/sau alte venituri lunare, stabilite copilului minor *****, născută la *****, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 26 iulie 2013 și a încasat de la Roșca Ghenadie în beneficiul Marcelei Ciobanu pensia pentru întreținerea copilului minor *****, născută la *****, în mărime de 5 000 lei lunar, începând cu data pronunțării hotărârii 23 noiembrie 2023 și până la atingerea majoratului copilului. La fel, s-a încasat de la Roșca Ghenadie în beneficiul statului taxa de stat în mărime 150 lei.

Colegiul judiciar consideră corectă și legală soluția instanței de fond cu privire la netemeinicia acțiunii depuse de Ciobanu Marcela.

Din actele şi lucrările dosarului rezultă că conform certificatului de naștere a copilului minor *****, născută la *****, este fiica părinților Roșca Ghenadie și Ciobanu Marcela (f. d. 10).

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica municipiul Chișinău din 26 iulie 2013 s-a stabilit domiciliul copilului minor ***** cu mama Marcela Ciobanu, cu încasarea de la Ghenadie Roșca în beneficiul Marcelei Roșca a pensiei alimentară de întreținere a copilului minor *****, născută la *****, în mărime de 1/6 din salariu și/sau alte venituri lunare, începând cu 25 iunie 2013 până la atingerea majoratului de către copil (f. d. 8).

În prezenta speță, Ciobanu Marcela a solicitat modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor și încasarea de la Roșca Ghenadie a pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născută la *****, în mărime de 5000 lei lunar, în legătură cu majorarea cheltuielilor necesare întreținerii copilului minor.

Instanța de fond, în temeiul prevederilor art. 76 alin. (1), (2) și 110 din Codul familiei, a ajuns la concluzia de a majora cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor *****, născută la *****, până la suma de 5 000 de lei lunar, or, atât legislația națională, cât și internațională prevăd răspunderea ambilor părinți pentru creșterea și dezvoltarea copilului.

Prin urmare, la întreținerea copilului minor *****, născută la *****, trebuie să participe în egală măsură atât tatăl Roșca Ghenadie, cît și mama Ciobanu Marcela.

În acest sens, Completul de judecată relevă că de dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreţinere pot beneficia, în egală măsură, ambii părinţi, în dependenţă de starea materială şi familială a acestora, dânșii fiind responsabili, în mod solidar, de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, în unison cu principiile fundamentale consfințite în legislația națională și cea internațională.

Pentru valorificarea dreptului de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere, părintele nu urmează să probeze în mod cumulativ atât schimbarea

stării materiale, cât și a celei familiale, fiind suficientă în acest sens întrunirea a cel puțin uneia din aceste ipoteze.

Astfel, întru respectarea dezideratelor descrise, urmează să se țină cont de principiul interesului superior al copilului, consacrat în art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relații de căsătorie, precum și de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

La caz, Colegiul judiciar constată că instanța de fond a ajuns la concluzia de a majora cuantumul pensiei de întreținere pentru copilul minor *****, născută la *****, până la suma de 5 000 de lei lunar, ținând cont de vârsta copilului, necesitățile minorului la această vârstă, dar și faptul că, copilul minor permanent locuiește cu mama, astfel că celei din urmă îi revine o sarcină mai grea și mai oneroasă în raport cu sarcina pârâtului/apelant.

În argumentarea concluziei, Completul de judecată reiterează că obiectul obligaţiei de întreținere îl formează mijloacele necesare traiului, adică alimente, locuință, îmbrăcăminte, medicamente, nevoi spirituale, dar şi mijloace necesare pentru creşterea, educarea, şi pregătirea profesională a copiilor. Întreținerea se acordă nu numai din câștigul din munca în sensul comun, dar şi din alte mijloace ale debitorului obligaţiei de întreținere, tocmai în virtutea principiului potrivit căruia întreținerea se datorează în dependență de nevoile celui care o cere, dar şi cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

Referitor, la obiecțiile apelantului privind cuantumul pensiei de întreținere încasat, care în viziunea acestuia ar trebui să fie în mărime de 2 500 lei, făcând referire și la datele statistice din Republica Moldova privind minimul de existență în anul 2022, Colegiul le respinge ca nefondate.

Aderent, prima instanță just a punctat că informaţia Biroului Naţional de Statistică privind minimul de existență pentru un copil, nu constituie o normă imperativă de la care nu se permite derogare, ci urmează a fi apreciată cu titlu de circumstanță importantă de raportare, ca cuantum/ nivel minim de la care instanţa de judecată pornește la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, de ea urmează să se ţină cont la adoptarea hotărârii judecătoreşti, însă, în ansamblu cu circumstanţele şi probele cauzei civile. Or, această sumă reflectă minimul de existență, cheltuielile reale de întreținere a unui copil fiind mult mai mari.

Prin urmare, părinţii vor fi obligaţi la asigurarea unui nivel de trai suficient copiilor săi minori, pornind de la interesul primordial al copilului, iar acest cuantum nu ar crea dificultăți la încasarea pensiei de întreținere şi este în interesul major al copilului, fiind în drept să fie asigurați din punct de vedere material în deplină măsură şi fără nicio restricție sau condiționare.

În această ordine de idei, Colegiul judiciar evidențiază că părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât și psihologică, astfel încât întreținerea nu urmează a fi acordată doar la nivelul minimului de existență.

În atare circumstanţe, instanța de apel consideră că suma de 2 500 lei propusă de apelant/pârât nu poate fi acceptată, deoarece necesitățile specifice vârstei copilului reclamă costuri ce depășesc simpla întreținere.

Iar, conform art. 3.1 din Convenția cu privire la drepturile copilului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Mai mult decât atât, interesul superior al copilului, principiu consacrat în art. 9 din Convenţia cu privire la drepturile copilului, este unica premisă de bază de la care pornește instanţa judecătorească la soluţionarea litigiilor ce vizează interesele acestuia, precum şi menţinerea echilibrului drepturilor copiilor şi proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte. Convenţia nu se limitează doar la afirmarea dreptului copilului la viaţă, dar include şi conceptul supraviețuirii şi dezvoltării lui.

În circumstanţele descrise, instanța de apel conchide că suma pensiei de întreținere a copilului minor trebuie să fie reală și necesară, iar în cazul dat modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor *****, născută la *****, prin majorare până la suma de 5 000 lei lunar, corespunde în mod real nevoilor minorului și necesităților de întreținere la această vârstă, ținând cont de toate cheltuielile financiare necesare pentru întreținerea lui, iar încasarea pensiei de întreținere într-o sumă mai mică va leza substanțial interesele copilului minor, or, în orice situație, interesele copilului prevalează.

În concluzie, Colegiul judiciar constată că prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzei şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerinţele legii, astfel temei pentru admiterea apelului nu sunt.

În acest sens, Colegiul civil relevă că argumentele invocate de reprezentantul apelantului, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel și de a menține hotărârea contestată.

în conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Ciachir Constantin în interesele lui Roșca Ghenadie.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 23 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ciobanu Marcela împotriva lui Roșca Ghenadie privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Panov Ana

Judecătorii: Malîi Ala

Mămăligă Natalia